

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Боряна Миткова Парашкевова, дм

на дисертационния труд на Христина Ангелова Гавазова

на тема **УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ В СЪВРЕМЕННАТА
БОЛНИЦА**

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор”
по научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и
фармацията”,
Професионално направление 7.4 Обществено здраве
Област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт

Настоящото становище представям като член на Научно жури, назначено със Заповед № РК36-2849/21.12.2018 г. на Ректора на Медицински университет — София за провеждане на процедурата по защита на дисертационния труд на Христина Ангелова Гавазова - докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Здравна политика и мениджмънт”, Факултет по обществено здраве при Медицински университет – София, с научен ръководител проф. д-р Сашка Попова, дм и доц. Стайко Спиридонов, дм. Дисертационният труд е одобрен и насочен за публична защита по предложение на катедрен съвет на Катедра „Здравна политика и мениджмънт“, утвърдено от Факултетния съвет на Факултета по обществено здраве (протокол № 45/06.12.2018г.)

Характеристика, обем и структура на дисертационния труд. Представеният труд отговаря напълно на съвременните изисквания за научно изследване в рамките на една дисертация. Дисертацията има следната **структура и обем**: *въведение* – 3 страници; *литературен обзор* - 20 страници; *цел и задачи* – 2 страници, *материали и методи* – 5 страници, *собствени резултати с анализ и обсъждане* - 77 страници, *изводи с препоръки и приноси* – 6 страници, *литература* – 11 страници, *приложения* – 9 страници, онагледена е с 5 фигури, 43 таблици и 2 приложения. **Библиографията** съдържа 153 източника, от които 61 на кирилица и 92 на латиница.

Темата на дисертационния труд: „**Управление на човешките ресурси в съвременната болница**” е много добре подбрана, в пълно съответствие с научната област, правилно формулирана и отразява целта на научното проучване.

Литературният обзор е кратък, но много аналитичен. Докторантката показва умение в синтезиран вид да предаде много и съдържателна информация. Задълбоченото познаване на същността и цялостното развитие на проблематиката е представено в много интересни теми, формулирани в отделни подзаглавия. В литературния обзор изследователката успява да обвърже концепцията за човешкия капитал с тази на болничния мениджмънт. Тя провежда този интересен анализ в два посоки: необходимостта от човешкия капитал като ресурс за функционирането на болницата и втората – инвестирането в човешкия капитал на нацията, подкрепено от болничната помощ чрез запазване, възстановяване и подобряване на здравето. Този многоаспектен литературен обзор неминуемо потвърждава актуалността на дисертацията.

Актуалност на дисертационния труд. Темата на дисертационния труд е значима за настоящия етап от развитието на здравната система в България, и актуална за условията, в които функционира съвременната болница – условия на криза на човешки ресурс, с всички тежки последици от това.

Оценка на целта, задачите и методичния подход.

Целта на дисертационния труд е обвързана със задачите: **Уда се анализира състоянието на човешките ресурси в здравеопазването; Уда се направи анализ на организационната промяна в болничната помощ; Уда се проучат проблемите в управленския цикъл в съвременната болница.**

Представен е **дизайнът** на собствените проучвания. Използваните **изследователски методи** са подходящи и адекватни на поставените задачи. Съчетанието на **количествени и качествени методи** е предпоставка за задълбочено проучване на различните аспекти на изследвания проблем и за постигане на изследователските цели. Използваните са следните **качествени методи**: сравнителен анализ на базата на документи на основни показатели в национален и международен аспект; системен метод за критичен анализ и **количествени методи**: емпирично социологическо изследване, с прилагане на анкетен метод. Анкетните карти за набиране на първичната социологическа информация са две и са изработена от авторката за целите на проучването сред здравни мениджъри и медицински специалисти, работещи в университетски болници: 1) за проучване на тяхното мнение по проблеми на управлението и 2) за отношението им към конфликтите в

професионалната среда. Използвани са **математико-статистическите методи** от описателна и аналитична статистика за обобщаване и анализ на данните.

Оценка на резултатите.

Анализът на резултатите е представен от изследователя в две глави – едната, съдържаща оценка на болничния сектор в България, с акцент върху човешките ресурси и втората – резултатите от емпиричното социологическо изследване. В представянето на резултатите и тяхното обсъждане проличава умението на докторантката да борави с научна информация, да представя резултатите по предвидените критерии, да прилага представените в дизайна на проучването методи, да интерпретира получените резултати чрез анализа и синтеза. Авторката представя и обсъжда собствените резултати в два аспекта. Първият е свързан с управленската компетентност, с проблема за ефективното използване на ограничените финансови ресурси в болничната помощ и с прилагането на екипния подход в управлението. Интерес представляват доказателства, обсъждани във връзка с финансовата дисциплина с оглед на различната собственост на болниците – държавна и частна. Проучването се стреми да разгледа главните опции за разпознаване и оценка на конфликтите в медицинската практика в отговор на ефектите на финансовата криза върху българската здравна система. По този начин авторката въвежда и втория аспект на проучването, свързан с конфликтите в болницата. Във втората част от анализа на резултатите се съдържа мнението на медицинските специалисти, които имат реалния поглед върху конфликтните ситуации, свързани с организационната промяна в здравеопазването и могат да формулират проблемите. Синтезирайки много добре резултатите от проучването, изследователката потвърждава предизвикателствата, които стоят пред управленските кадри и персонала на съвременната болница, предизвикани от сблъсъци на идеи и несъгласия, както и управлението на тези конфликти. Докторантката установява, че конфликтните ситуации в здравната система са свързани основно с неяснотите и несигурността, породени от модела на финансиране на болничните лечебни заведения, неправилното разпределение на задълженията и отговорностите, и неясната информация.

Приносите на дисертационния труд на Христина Ангелова Гавазова са определени като научно-теоретични и като научно-практически. От тези с теоретичен характер, особено се отличава приложениия иновативен метод за анализ на основни социално-психологически и социални фактори, които създават мотивационна среда за

пълноценна реализация на медицинските професионалисти. Приносите, определени като научно-практически, са насочени към организационното състояние на лечебните заведения за болнична помощ, с цел въвеждане на нови практики в полза на работещите в тях здравни професионалисти и към по-ефективен мениджмънт на човешките ресурси чрез адекватно формиран управленски екип.

Докторантката насочва **препоръките си** към Министерство на здравеопазването, като институция ръководеща и определяща здравната политика, и към Професионално-съсловните организации на медицинските специалисти и Медицински университети, като реализиращи продължаващото и следдипломно обучение на медицинските специалисти и здравни мениджъри.

Във връзка с дисертационния труд докторантката Христина Ангелова Гавазова е реализирала **3 публикации**.

Авторефератът е разработен на 55 страници, добре структуриран и съдържа основните резултати от собствените проучвания, както и списък на научните публикации, свързани с дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

На базата на гореизложеното **изразявам положителна оценка за дисертационен труд на тема „Управление на човешките ресурси в съвременната болница ”**, представен от Христина Ангелова Гавазова - докторант на самостоятелна форма на обучение към катедра „Здравна политика и мениджмънт" на Факултета по обществено здраве при Медицински университет – София.

Давам с увереност **своя вот „ДА”** и предлагам на Уважаемото жури да присъди образователна образователна и научна степен **„Доктор” по научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”** на **Христина Ангелова Гавазова**.

22.02.2019 г.

Стара Загора

Изготвил становището:

доц. д-р Боряна Парашкевова, дм